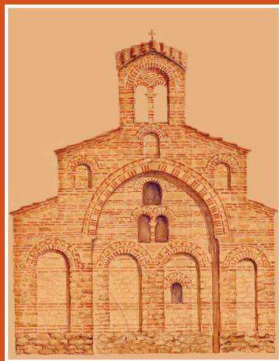

ИЗСЛЕДВАНИЯ В ЧЕСТ
НА СТЕФАН БОЯДЖИЕВ

STUDIES IN HONOUR
OF STEFAN BOYADZHIEV

Вече повече от половин век името на проф. д-р арх. Стефан Бояджиев се свързва с изучаването на античните и средновековни паметници на монументалната архитектура по българските земи и извън тях. Сред тях са крепостната стена на Сердика, софийската „Св. София“, Старата митрополия в Несебър, Червената църква край Перушица, Еленската църква при Пирдоп, базиликата край с. Голямо Белово, църквата на Джанавар тепе при Варна, Кръглата църква в Преслав, църквата до с. Винаца (Варненско), елементи от вътрешното укрепление на Велики Преслав, както и подземната ротонда в Дамус-ел-Карита в Картаген, Ерехтейонът на Атинския акропол, участък от стената на римския горнодунавски лимес, преминаващ край град Пфалхайм (Германия).

Проф. д-р арх. Стефан Бояджиев дълги години ръководи дейността на отдела за консервация на антични и средновековни архитектурни паметници в Националния институт за паметници на културата (днес Национален институт за недвижимо културно наследство). Преподавал е в Националната художествена академия, Духовната академия (днес Богословски факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“), Югозападен университет „Неофит Рилски“ в Благоевград и в Нов български университет.

За да изрази признателността на българската научна общност към изследователския принос и преподавателските заслуги на проф. Бояджиев, и по повод на 90-годишнината му, Националният археологически институт и музей при Българска академия на науките, Съюзът на архитектите в България, Националната художествена академия, Националният институт за недвижимо културно наследство, Центърът по архитектурознание при БАН

(Приемник на Центъра по архитектурознание след 1 юли 2010 г. е Институтът за изследване на изкуствата при БАН), Българският национален комитет на ИКОМОС, Департамент „История на културата“ на НБУ, Богословският факултет на СУ и Университетът по архитектурата, строителство и геодезия, организираха научна конференция в чест проф. Стефан Бояджиев.

Конференцията се проведе на 5 и 6 ноември 2010 година в Централния дом на архитекта в София (ул. „Кракра“ 11).

В настоящия сборник са представени доклади от конференцията и статии, посветени на юбиляра. Организационният комитет на конференцията изказва сърдечна благодарност на Георги Маринов, Радомир Данков, Делчо Делчев, Иван Ванев, Камен Балкански, Изба „Гранит“ и Веселин Казаков, „Жоси“ ООД и „Жика“, за оказаната подкрепа.

СЪДЪРЖАНИЕ/ *SUMMARY*

STUDIA IN HONOREM STERNANI VOIADZHIEV	vi
СТЕФАН БОЯДЖИЕВ: ЖИВОТООПИСАНИЕ И ПРИНОСИ	vii
СТЕФАН БОЯДЖИЕВ: ИЗБРАНА БИБЛИОГРАФИЯ	xv
ЕЛКА БАКАЛОВА. Оригинална визия за средновековната архитектура	xxi
ДИМИТЪР ОВЧАРОВ. Стефан Бояджиев на 90 години? Невъзможно!	xxv
БОРИС БОРИСОВ, ПЛАМЕН ДОЙЧЕВ. Реконструкция на кулите от ранновизантийската крепост до с. Дядово, Новозагорско	1
BORIS BORISOV, PLAMEN DOYCHEV. Reconstruction of the towers of early Byzantine fortress in the vicinity of Dyadovo village near Nova Zagora	
ЮЛИЯ ВЪЛЕВА. Елитна жилищна архитектура в диоцеца Тракия (IV-VII в.)	17
JULIA VALEVA. Elite house architecture and decoration in the diocese of Thrace (4th–7th centuries)	
ВАЛЕРИ ГРИГОРОВ. Късноримска крепост на връх Боровец до град Правец (разкопки през 2008-2009 г.)	57
VALERI GRIGOROV. Late roman fortress on Mt. Borovets near Pravets (excavations in 2008-2009)	
ЕВГЕНИ ДЕРМЕНДЖИЕВ. Новооткрита баня южно от църквата „Св. Четиридесет мъченици“ във Велико Търново	77

EVGENI DERMENDJIEV. A newly-discovered bath south of the Forty Holy Martyrs church in Veliko Tarnovo	
ВЕНЦИСЛАВ ДИНЧЕВ. Обществените бани на <i>Serdica</i> VENTZISLAV DINTCHEV. Public baths of <i>Serdica</i>	101
СТЕЛА ДОНЧЕВА. Патриаршеската базилика в Дръстър – обемно-пространствена реконструкция STELA DONCHEVA. The Patriarchal basilica in Durostorum – spatial reconstruction	125
ИВА ДОСЕВА. Ранновизантийските амвони от територията на съвременна България: образци и адаптации IVA DOSSEVA. Early Byzantine ambos on the territory of contemporary Bulgaria: samples and adaptations	139
ВЕСЕЛКА КАЦАРОВА. Късноантична и средновековна църква в местността „Глухите камъни“, община Любимец VESSELKA KAZAROVA. Late antiquity and medieval church at Gluhite kamani locality near Malko gradishte village, Lyubimets municipality	161
ЕЛЕНА КЕСЯКОВА. Мозайки от епископската базилика на Филипопол ELENA KESIAKOVA. Mosaics from the Episcopal basilica of Philippopolis	173
МАЯ МАРТИНОВА-КЮТОВА, ГАЛИНА ПИРОВСКА. Източната порта на Филипопол MAYA MARTINOVA-KYUTOVA, GALINA PIROVSKA. The eastern gate of Philippopolis	211
ЛЮБОМИР МИКОВ. Османски паметници в София (сгради с променена и запазена функция) LYUBOMIR MIKOV. Ottoman monuments in Sofia (buildings with changed and preserved functions)	235
ВАНЯ ПОПОВА. Две раннохристиянски базилики от околностите на Никополис ад Нестум VANIA POPOVA. Two Early Christian basilicas in the vicinity of Nicopolis ad Nestum	263
ХРИСТО ПРЕШЛЕНОВ. Фортификационни съоръжения в Несебър (северен сектор) HRISTO PRESHLENOV. Fortifications in Nesebar (northern sector)	295
СТАНИСЛАВ СТАНЕВ. Литургично планиране: <i>за</i> или <i>против</i> функционирането на атриум в константинополските църкви през VII в. STANISLAV STANEV. Liturgical planning: <i>for</i> or <i>against</i> the functioning of the atrium in Constantinople’s churches in the 7th century	313
ТОТЮ ТОТЕВ. Още за типологизацията на кръстокуполните	

църкви във Велики Преслав	347
TOTIO TOTEV. Notes and observations on the cross-domed churches in Veliki Preslav	
НИКОЛАЙ ШИВАРОВ. Оброчища и <i>bâmôt</i> (високи места)	359
NIKOLAY SHIVAROV. Places of votive offering and <i>bâmôt</i> (high places)	